

Maikuu kümme päeva pakkusid suvesoojust

Ain Kallis

Rändlindude saabumine jäi külma kevade tõttu samuti hilisemaks, mai algul jõudsid Pärnumaale Manilaiule esimesed lagled. Foto: Henn Soodla/Pärnu Postimees

Raske uskuda, aga lehekuu oli temperatuuri poolest kokkuvõttes päris keskmine. Mai kaks esimest kümmepäevakut olid normist ehk pikaajalisest keskmisest kõvasti maas, kuu lõpukolmandik oli aga nii soe, et kompenseeris kõik puudujäägid.

Juuni alul saab teha kokkuvõtteid samuti kogu kevadest, pean silmas meteoroloogilist kevadet. Teatavasti kestab viimane märtsist maini, klimatoloogilise kevadega on asi keerulisem, see algab, kui ööpäeva keskmine temperatuur püsivalt ületab 5 °C.

Selliseid päevi oli aprilliski juba neliteist. Ainult et Tartu tudengite kevadpäevad olid ilma poolest kõledavõitu. Emajõel toimunud võistlused olid paljudele karmiks katsumuseks, sest vesi oli vaid 8 kraadi soe.

Lehed hilinesid

Vahel hilinevad mitte ainult aja-, vaid ka puulehed. Mõnes Eesti kandis oma paar nädalat. Õnneks tänavu mais öökülma peaaegu polnud, viljapuud ja -põõsad said rahulikult õitseda. Ainult et kogu õiteilu tuli kuu lõpus korraga kätte.

Kui esimese ja teise kümmepäevaku keskmised temperatuurid olid normist vähem umbes poolteist kraadi, siis kuu lõpukolmandik oli üle 2,5 kraadi soojem. Suvi, aeg, mil keskmine

ööpäeva õhutemperatuur ületab 13 °C, kestis Tartumaal 21.-30. maini. Edasi keerati ilmaküte jälle koomale.

Kogu Eesti territooriumi keskmiseks õhutemperatuuriks arvutati meteoroloogia ja hüdroloogia instituudis 10,5 °C, seega 0,5 kraadi normist enam. Kõige soojem oli Võrus (11,7), kõvasti külmem aga saartel (Ristnas 8,4).

Sademeid, seekord vaid vihma ja rahena, õnneks mitte lumena, saadi riigis keskmiselt üle pooleteise korra normist rohkem ehk 68 mm. Kui Vilsandi saar jäi üpris kuivaks (7 mm), siis Tartu ja Jõhvi ümbrus sai rikkalikult kastetud (ligi 100 mm).

Palju äikest, vähe päikest

Tänavune mai paistis silma mitte niivõrd päikese kui äikesega. Esimest oli Tartus näha 198 tundi ehk 80 protsenti normist, teist said mitmel korral tunda tuhanded elanikud. Piksetormid murdsid puid ja elektriliine.

Üks pauk pealinnas lõi mitu raadiojaama tummaks! Äikesepilvede all esines ka trombe-tornaadosid (Pärnumaal Talis ja Tartumaal Mellistes).

Kui äike tegi pahandust vaid mõnes riigis, siis erakordselt tugev päikesetorm mõjutas 15. mail kogu maakera. Meie tähetargad ja nõiad märkisid aga, et sel päeval olid Eesti inimesed aldid nutma, esines uimasust või agressiivsust.

Kui magnetstormi möllu enamik elanikke ei pannud tähelegi, siis kuulõpu selgemate ilmade aegu said kümned tuhanded oma naha punaseks. Ultraviolettkiirguse indeks tõusis kahel päeval Eesti kohta kõrge 7,2 ühikuni.

Kuhu soe suveilm ometi nii kauaks jääb?!

Üks Eestis elanud aafriklane kolis tagasi kodukanti. Kuidas siis põhjamaa talv ka oli, pärisid tuttavad. «Lehtede ja rohuga - sel polnud vigagi, aga lumega - lihtsalt õudne!»

Vahel tekib tunne, et me pole jõudnud oma ilmatahtmistega mitte ainult Euroopasse tagasi, vaid kaugemalegi. Nagu peaks esimese suvekuu algus alati olema nii kuiv ja kuum kui kolm aastat tagasi! Iga jumala päev kõlab: «Kas tõesti tuleb juuni nagu mullu: külm ja vihmane?». Tõesti jube - juba kolm nädalat on olnud rannahooaeg, aga merevesi on paslik vaid jääsuplejaile.

Lohutuseks võib öelda, et on olnud palju külmemaid ja niiskemaid juunikuid. Kaugel 1957. aastal mõõdeti jaani eel Narvas õhus 3,5 miinuskraadi!

Mida siis sünoptikud edasiseks ennustavad? Õhutemperatuur peaks tulema normile lähedane, paiguti madalam. Üks jahedam periood on kuu alguses, teine kolmandas dekaadis. Sajuhulk võib mandril ületada keskmist.

Midagi meeldivat ei luba ka välismaised ennustused. Nii ameeriklased kui ka britid või venelased - kõik pakuvad lähinädalaiks vaid vihma ja jahedust.